

[Arbejdsministeren.]

en indstilling fra udvalget, specielt omkring dette problem.

(Kort bemærkning).

Kurt Hansen (VS):

Når jeg har talt om, at de selvstændige erhvervsdrivende havde mulighed for selv at bestemme, så er der ikke tale om, at de selv kan bestemme, om de vil være arbejdsløse. Jeg har også, som jeg gav udtryk for i mit indlæg, været opmærksom på, at naturligvis er der mange af de mindre selvstændigt erhvervsdrivende, der bliver nødt til at afvikle deres forretning, dels på grund af, at det kapitalistiske system er inde i en dynamisk udvikling, at produktionen hele tiden skifter fremtrædelsesformer, dels på grund af, at der er en dybtgående krise i hele den kapitalistiske verden. Der skal ske en udrensesproces af denne ikke profitable del af erhvervslivet. Det er sådan set en meget naturlig proces, der sker. Men det, som de selvstændigt erhvervsdrivende har mulighed for selv at bestemme, det er i en vis udstrækning, hvornår de vil være arbejdsløse. De har en mulighed for at vurdere, hvordan udviklingen vil gå inden for den branche, som de driver erhverv inden for, og de kan på den baggrund hoppe ud af deres erhvervsforhold med en god klat skillinger på lommen. Det er det, der er problemet, det er det, vi ikke vil være med til. Det skal ikke være sådan, at man med en tegnebog så fed, som jeg ved ikke hvad, har mulighed for at hoppe lige over i en statsanerkendt arbejdsløshedskasse.

(Kort bemærkning).

Ingomar Petersen (RV):

Jeg vil gerne bekræfte over for arbejdsministeren, at naturligvis ser vi udvalgsarbejdet gjort færdig, inden vi kan komme ind i detailforhandlingerne. Jeg forstod på ministeren, at ministeren ville foranledige, at dette udvalgsarbejde snarest blev afsluttet, således at ministeren var indstillet på at fremkomme med et lovforslag i denne samling, hvilket det er mit indtryk af debatten i dag at et stort flertal i folketinget har ønsket.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagernes overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. [af Gert Petersen m. fl.]

(Lovforslag nr. 28. Fremsat 16/10 75).

Formanden:

Sammen med denne sag foretages den sidste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om bedre kår for de arbejdsledige [af Jørgen Jensen m. fl.]

(Andre selvstændige forslag nr. X. Fremsat 15/10 75).

Forslagene sattes til forhandling.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen):

De to foreliggende forslag, forslaget fra SF og forslaget fra DKP angående bedre kår for de arbejdsledige, svarer i det store og hele til forslag, som de to partier tidligere har fremsat her i tinget, idet dog enkelte nye ting er kommet med. Også her må jeg henvise til, at det i arbejdsmarkedsudvalgets betænkning i sidste folketingsår vedrørende et regeringsforslag til ændringer i arbejdsløshedsloven blev udtalt, at jeg har givet tilsagn om at gennemføre et udvalgsarbejde, hvorunder arbejdsløshedsforsikringen kan ansues på et bredere grundlag, end det har været muligt i de senere år, som det blev nævnt i betænkningen.

Jeg kan gentage her, at dette udvalg er nedsat, og at udvalget ifølge kommissoriet bl. a. vil behandle to af de punkter, som omhandles i de foreliggende forslag her, nemlig begrænsningen i nyuddannedes dagpengeret, dvs. den såkaldte 180 dages re-

[Arbejdsministeren.]

gel, og de problemer, som arbejdsløshed medfører i forbindelse med ferie.

Endvidere vil udvalget behandle spørgsmålet om ophævelse eller ændring af reglerne om maksimum for dagpengeydelsens varighed, det vil altså sige 26 ugers reglen. Det er vel rigtigt, at den ikke har haft nogen særlig betydning gennem mange år, men der er særlige problemer nu, hvorfor spørgsmålet om en lempelse af denne regel nu tages op i udvalget.

Det gælder også spørgsmålet om adgang til dagpenge for pensionister, der står til rådighed for arbejdsmarkedet, altså den bestemmelse i § 64, der er henvist til.

Endelig vil reglen i § 61, stk. 3, om standsning af udbetaling af dagpenge under arbejdskonflikter, der omfatter mindst 65 pct. af kassens medlemmer, antagelig blive behandlet i udvalget. Jeg er nødt til at sige antagelig, fordi man i arbejdsdirektoratet i øjeblikket overvejer dette spørgsmål; vi regner med at få en erklæring fra arbejdsdirektoratet, og jeg går også ud fra, at det behandles i landsarbejdsnævnet.

Endvidere skal jeg henvise til, at to af de forslag, som SF nu stiller, var medtaget i regeringsforslaget i fjor, men ikke blev gennemført, nemlig forslag om ophævelse af det generelle 90 pct.s maksimum for dagpengene i lovens § 47 og forslag om ændring af aldersgrænsen for optagelse i arbejdsløsheds-kassen til tidspunktet for ophør af den undervisningspligtige alder.

Med hensyn til det første forslag fremgår det af betænkningen fra arbejdsmarkedsudvalget, at de tre partier, som sluttede forlig om en række forbedringer inden for arbejdsløshedsforsikringen — altså som det tidligere har været nævnt her i dag socialdemokratiet, det radikale venstre og kristeligt folkeparti — enedes om, at det var en forudsætning for forliget for at få de forbedringer hjem, at intet af partierne i indeværende folketingsår ville fremkomme med dette forslag, og derfor kan jeg ikke medvirke til gennemførelsen af det.

Med hensyn til aldersgrænsen blev vi jo enige om en nedsættelse fra 18 år til 17 år. Her kunne der heller ikke skabes et flertal for vort forslag, og det er utvivlsomt for tidligt at rejse det allerede nu.

To andre af SF's forslag er mere vidtgå-

rende end de ændringer, der blev gennemført i fjor. Det gælder forslaget om en kvartalsvis regulering af dagpengene. Vi blev enige om, og det var jo et væsentligt fremskridt, at få en halvårlig regulering i stedet for den tidligere gældende regulering én gang om året. Det gælder også forslaget om adgang til deltidsforsikring på grundlag af 10 timer ugentlig, hvor vi fik det nedsat fra 20 timer til 15 timer. Jeg tror altså, vi bør lade disse spørgsmål hvile.

Lad mig sige med hensyn til det, man har nævnt om en kvartårlig regulering af dagpengene, at arbejdsdirektoratet som sin opfattelse har udtalt, at en sådan ordning vil være administrativt meget besværlig.

Jeg vil gerne oplyse, at jeg er parat til at drøfte den af SF foreslåede ændring i lovens § 53, 3. punktum, om ventetiden for bidragydende medlemmer. Jeg tror nok, der lige er et problem her, vi skal kigge nærmere på.

Med hensyn til de to partiers forslag om ophævelse af den specielle maksimumsgrænse i § 51, hvorefter dagpengene højst kan udgøre 90 pct. af medlemmets hidtidige arbejdsfortjeneste, skal jeg henvise til, hvad jeg tidligere har udtalt, udtalelser bl. a. gående ud på, at der jo er en lang række udgifter forbundet med at arbejde: transport, ekstra beklædning, dyre indkøb og meget andet, således at en gennemførelse af det stillede forslag ville betyde, at der blev tale om — i alle tilfælde for mange — en overdækning i forbindelse med ledighed.

Endelig har SF stillet forslag om en lempelse af reglerne i § 63 om arbejdsvægring og arbejdsophør. Det er meget komplicerede problemer, men jeg kan sige om dette forhold, at jeg er parat til at drøfte spørgsmålet nærmere i arbejdsmarkedsudvalget.

Kaj Poulsen (S):

Socialdemokratiet ønsker en så høj grad af dækning for tabt arbejdsfortjeneste, som det overhovedet er muligt at få gennemført i dette ting, men da vi i foråret behandlede et næsten enslydende forslag fra kommunisterne, fik vi imidlertid klart syn for, at der ingen mulighed var for at gennemføre et forslag af denne art på nuværende tidspunkt.

Til anden del af forslaget om opsparring af feriepenge i henhold til udbetalte dagpenge vil jeg sige, at det udvalgt, som ministeren

[Kaj Poulsen.]

henviste til, og som blev nedsat, da vi behandlede regeringens forslag i foråret, ser på denne ændring, om det er muligt at gennemføre den. Det samme kan man sige om en ændring i retning af det, kommunisterne har foreslået omkring 180 dages reglen.

Ophævelse af 26 ugers reglen, som kommunisterne har foreslået, skal jeg på det skarpeste tage afstand fra. Socialdemokratiet ønsker at bevare princippet i arbejdsløshedsloven, nemlig at udbetaling af dagpenge skal foregå efter forsikringsprincippet. Vi mener, at det kan få uoverskuelige konsekvenser for hele denne lov og dermed for fagbevægelsens medlemmer. Derfor skal det skarpt afvises.

Kommunisterne ønsker ligeledes, at 78 dages reglen skal bortfalde. Socialdemokratiet finder ikke dette forslag særlig gennemtænkt. Forslagets gennemførelse vil i realiteten betyde, at mennesker, som når pensionsalderen og er arbejdsløse, vil kunne vedblive med at få arbejdsløshedsunderstøttelse plus folkepension indtil deres dødsdag. Det finder socialdemokratiet ikke særlig rimeligt, fordi langt den største del af lønmodtagerne ved det fyldte 67. år ønsker at holde op med at arbejde. Dermed være ikke sagt, at 78 dages begrænsningen ikke rammer enkelte lønmodtagere, som har kræfter og vilje til at fortsætte deres arbejde. Det vil stadig væk være sådan, at pensionister, samtidig med at de får deres pension, kan søge arbejde på fuldtid, og får de et sådant arbejde, gælder arbejdsløshedsloven selvfølgelig i fuld udstrækning for dem igen.

I øvrigt mener jeg ikke, at tiden er inde til at opfordre pensionister til at tage arbejde, og jeg ved, at denne opfattelse har sympati langt ind i fagbevægelsen og pensionisternes rækker.

Hvad angår SFs forslag om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring, kan jeg gøre det meget kort ved at henvise til min ordførertale den 27. maj i sidste folketingsår. I den tale dokumenterede jeg, at et forslag, som var næsten identisk med det, vi behandler her i dag fra SF, i meget stort omfang er overbudspolitik. Det kunne være ønskeligt, om SF vidste en lille smule mere om, hvor og hvordan kasserne ønsker denne lov ændret, således at det ikke skader kassernes virke og administration.

Hvis SF prøvede at sætte sig ind i disse ting, tror jeg ikke det, var nødvendigt, at tinget beskæftigede sig med forslag af denne art, som kun kan betegnes som overbudspolitik.

Jeg skal — bortset fra de 2 punkter, som ministeren nævnedes — afvise forslagene. De 2 punkter fra SFs forslag vil vi se på i udvalget med blide øjne.

Elsebeth Kock-Petersen (V):

SF og kommunisterne har hver fremsat et forslag om ændring af loven om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring. Hvis man kort skal beskrive indholdet af disse forslag, så går det ud på, at man hurtigere og nemmere skal kunne opnå understøttelse, og at denne understøttelse skal være betydelig højere, end den er i dag.

Den del af problemerne omkring arbejdsløshedsunderstøttelse, som her på ny rejstes, var jo genstand for behandling i arbejdsmarkedsudvalget og i folketingssalen i forbindelse med arbejdsministerens lovforslag nr. 74 i forrige samling. Venstre deltog ikke dengang i de forbedringer af understøttelsen, som de radikale og kristeligt folkeparti stemte for, og som blev vedtaget den 30. maj d. å.

De synspunkter, som venstre gjorde gældende i den forbindelse, gør sig endnu stærkere gældende ved dette forslag, idet der jo her er tale om betydelig kraftigere forbedringer, end der var tale om ved regeringens forslag i maj. Jeg skal henvise til det, venstre sagde i forbindelse med behandling af dette forslag, men jeg vil dog lige skyde ind her, at 180 dages reglen jo, som arbejdsministeren også nævnte, er til vurdering i det udvalg, der er blevet nedsat. Endvidere er det i dag blevet tilkendegivet i et bilag til arbejdsmarkedsudvalget, at man vil vurdere reglen for pensionisterne i § 64, og det vil vi da se på, når arbejdsministeren kommer frem til en eller anden beslutning, han ønsker at forelægge.

Jeg vil godt her fremhæve nogle synspunkter, som venstre gjorde sig til talsmand for i debatten, vi havde i foråret, gående på de forbedringer, der skete dengang i arbejdsløshedsunderstøttelsen. Jeg forstår udmærket godt baggrunden for SFs og kommunisternes ønske om at forbedre understøttelsen meget kraftigt, netop dette at

[Elsabeth Køck-Petersen.]

arbejdsløshed typisk jo ikke er selvforskyldt, men jeg vil dog lige komme med de argumenter, som venstre lægger vægt på i den forbindelse.

Den 11. marts vedtog vi en overenskomstforlængelseslov. Venstre finder ikke, at det er rimeligt, at arbejdsløshedsunderstøttelsen skal stige betydelig kraftigere end arbejdslønninger. Når nogle arbejdslønninger er lavere end understøttelsen, så vil det være meget vanskeligt for den arbejdsløse at se en fordel ved at arbejde. Det er ikke noget, der fremmer arbejdslysten på nogen måde, når understøttelsen er betydelig højere end den aflønning, der bliver ydet ved en hel del arbejde.

Samtidig skaber det jo også utilfredshed hos de arbejdende laverelønnede. Der opstår således generelt en betydelig fare for lønglidning i den situation, og det er en form for lønglidning, der jo ikke er begrundet i nogen form for produktivitetsforbedring. Det vil sige, man sætter inflation i gang, og lønningerne siger til skade for det erhvervsliv, der skulle skabe flere arbejdspladser. Konsekvensen af et sådant forslag kan altså blive, at konkurrenceevnen svækkes inden for erhvervslivet, og at der er flere, der bliver arbejdsløse.

Det er disse argumenter, venstre lægger vægt på i vurderingen af arbejdsløshedsunderstøttelsens højde, og derfor må vi afvise de forslag, der er indeholdt i kommunisternes og SF's forslag om forbedring af arbejdsløshedsunderstøttelsen.

Bay (FP):

De foreliggende forslag understreger betydningen af det, jeg nogle gange har sagt, nemlig at dette ting laver 200 love om året, men at de 195 kun har ét formål: at rette på de dårlige følger af de love, man lavede sidste år. Nu kan jeg se, at der også er kommet lovforslag, der oven i købet direkte har til hensigt at gøre dem endnu ringere. Det kan vi ikke medvirke til.

Sagen er den, at nok har vi sympati for de arbejdsløse, vi synes, det er skammeligt, at mennesker skal være arbejdsløse, men vi har også sympati for de 900.000, der stadig arbejder, og det er dem, der skal betale ud af deres ikke alt for store fortjeneste, hvis de arbejdsløse økonomisk skal have det bedre

og have lettere ved at få understøttelsen end før. Vi vil gerne være med til at kigge på forslaget i arbejdsmarkedsudvalget, men jeg tror ikke, der er ret megen sympati at hente fra vor side for det.

Alle og enhver i dette land ved, at skal vi nogen sinde ud af den kunstige situation, vi har med arbejdsløshed, så er det en anden vej, vi skal: byrderne for dem, der arbejder, skal lettes i stedet for at forhøjes.

Lone Dybkjær (RV):

Det radikale venstre kan ikke gå ind for de to lovforslag, vi her har til behandling, undtagen på enkelte punkter, og jeg skal kort redegøre hvorfor, uden at tage en mere principiel diskussion i forbindelse med hele lovkomplekset om arbejdsløshed og arbejdsformidling.

I forbindelse med de ting, der blev drøftet ved lovforslaget sidste år, hvor vi behandlede nogle ændringer i arbejdsformidlingen og ved arbejdsløshedsforsikringen, var der jo enighed om at gennemføre en række forbedringer i den eksisterende lovgivning. Samtidig var der mellem 3 partier, nemlig socialdemokratiet, kristeligt folkeparti og det radikale venstre, enighed om at opfordre arbejdsministeren til at nedsætte et udvalg, der skulle behandle alle spørgsmålene på et bredere grundlag. Vi pegede her på, at der var nogle spørgsmål, der navnlig skulle tages ud til behandling, sådan at man kunne tænke sig en lovgivning gennemført omkring disse ting allerede i år.

Det var for det første — og det er det punkt, vi allerede har drøftet i dag — spørgsmålet om at etablere en arbejdsløshedsforsikringsordning for de selvstændige erhvervsdrivende, og jeg er glad for de kommentarer, der er kommet fra arbejdsministerens side omkring disse ting. For det andet var det et spørgsmål om ændring af 180 dages reglen for dem, der netop har afsluttet en uddannelse, og for det tredje var det at forbedre forholdene for de værnepligtige, der blev sendt hjem uden at have noget arbejde.

Vi er klar over, der er andre ting, der trænger til forbedring i forbindelse med hele dette lovkompleks, men vi har altså fundet, at det er disse ting, der bør have højest prioritet, og det er derfor dem, vi ønsker at arbejde for først.

Ninn-Hansen (KF):

Det konservative folkeparti har tidligere afvist de to forslag, og det gør vi igen, og med samme begrundelse. Men det er jo tydeligt, at hele den alvorlige arbejdsløshedssituation giver anledning til en kamp på dansk politikens venstrefløj, som vi også ser den her. Denne kamp skal venstrefløjen have lov til at udkæmpe, om man så må sige i fred og med de midler, som de damer og herrer selv vælger. Mit indtryk er, at der ikke er noget ønske om indblanding fra anden side, og det ønske vil i hvert fald jeg gerne respektere.

Kurt Hansen (VS):

De to forslag, vi skal behandle her i dag, fra henholdsvis SF og DKP, indeholder efter min vurdering flere forbedringer i forhold til den ikke alt for gode arbejdsløshedslov, vi har, og vi vil derfor være med til at støtte disse forslag, selv om vi nok synes, at de på visse punkter skulle have haft nogle andre formuleringer.

Hvad angår SF's forslag, vil jeg godt sige, at med den foreslåede udformning af §§ 47 og 51 gives der faktisk ikke fuld dækning i forhold til arbejdsløsheden, idet kun de arbejdere, hvis timeløn ifølge Danmarks Statistik ligger på eller under gennemsnitstallet for arbejderne inden for håndværk og industri i hovedstadsområdet, får fuld dækning. De, der ligger over får ikke fuld dækning, og det synes vi nok bør rettes.

Den af SF foreslåede nedskæring i tidsterminerne, kan vi støtte. Så har jeg lige en bemærkning til nr. 10 i SF's forslag, der vedrører § 63 i arbejdsløshedsloven. Der synes jeg nok man burde have taget skridtet fuldt ud. Den vægringsparagraf, som er blevet diskuteret mange gange, og som i dag i hvert fald har stor betydning for mange af dem, der går arbejdsløse, bliver, efter hvad jeg kan få ud af bemærkningerne, ikke ophævet. Man skriver i bemærkningerne, at denne mulighed ikke må misbruges, hverken af det offentlige eller arbejdsgiverne. Der argumenteres altså for, at der ikke må ske noget misbrug, hvoraf man kan slutte, at den ikke bliver ophævet, og jeg synes som sagt, det er ret problematisk, at man ikke tager skridtet fuldt ud. Men det er naturligvis noget, som vi vil arbejde med i udvalget og eventuelt udarbejde ændringsforslag til.

Hvad angår DKP's forslag, er vi i hovedsigtet enig i det og vil støtte det, men finder det en lille smule mystisk, at både SF's og DKP's forslag ikke prøver på at opsamle de problemstillinger, der er i arbejdsløshedsloven, og ligesom prøver på at rette skytset ind mod hele loven i stedet for at pille disse punkter ud, de er godt nok væsentlige, men det væsentligste må være at få en diskussion omkring hele arbejdsløshedsloven. Jeg synes nok, man skulle have taget lidt mere alvorligt fat på både problemerne omkring § 61, gidselparagraffen, og § 12 om deportation og § 63 om vægringen.

Aksel Knudsen (KrF):

De foreliggende forslag har jo været fremsat før, og dengang tilsagde kristeligt folkepartis ordfører partiets positive medvirken. Men i foråret blev der jo indgået et forlig om disse spørgsmål, hvor kristeligt folkeparti også var med, og derfor kan vi ikke medvirke til, at de nu bliver fremsat igen.

Til forslaget om, at de arbejdsløse skal have fuld erstatning, må vi nok lige fra kristeligt folkepartis side sige, at det også økonomisk skal være en fordel at arbejde, dog er vi klar over, at den høje timeløn, man har på nogle områder, slet ikke dækkes af den aftalte understøttelse.

Men vi kan altså ikke medvirke til denne lovgivning, da der har været en revision i foråret.

Der er kun ét punkt, som kristeligt folkeparti, efterhånden som vi har haft den lange arbejdsløshedsperiode, synes der kan blive problemer med, og det er 26 ugers reglen. SF og kommunisterne foreslår den afskaffet, men det vil kristeligt folkeparti ikke være med til, da vi under normale forhold finder, at den er rimelig og hensigtsmæssig. Vi har i kristeligt folkeparti fremsat et forslag til folketingsbeslutning, som opfordrer regeringen til at fremsætte lovforslag, der bemyndiger arbejdsministeren til at dispensere fra reglen i særlig hårdt ramte områder og brancher. Derfor kan vi ikke medvirke til at støtte dette forslag.

Gert Petersen (SF):

Det var jo en forstemmende oplevelse, især efter behandlingen af de to forrige forslag, som har været oppe her i salen, hvor man hørte udbredt sympati for en gruppe,

[Gert Petersen.]

som er i klemme, og en sympati, som jeg altså også gav udtryk for at jeg delte.

Men nu kommer så spørgsmålet om den meget store gruppe på i øjeblikket 120.000-125.000, som rent faktisk er ude i arbejdsløshed, og så er det, ligesom der ikke rigtig længere er noget at have sympatien i. Så finder man fra hr. Ninn-Hansens side, at hvis der kommer forslag om forbedring af forholdene for de arbejdsløse, er det et udtryk for et internt slagsmål på venstrefløj.

Fra hr. Kaj Poulsens side finder man, at de partier, der foreslår noget sådant, ikke har nogen forbindelse med fagbevægelse, arbejdsløshedskasser og arbejdspladser, og at det er udtryk for overbud og den slags ting.

Fra venstres side får man at vide, at der på en eller anden måde ligger den mentalitet bagved, at vi ikke vil have, det skal kunne betale sig at arbejde, og at vi i virkeligheden opmuntrer til dovenskab.

Det er altså helt andre toner, der høres, og jeg skal da ikke helt benægte, at jeg egentlig heller ikke havde gjort mig nogen særlige tanker om, at disse forslag ville blive accepteret af folketinget i dets nuværende sammensætning. Derfor er de til en vis grad også fremsat, fordi vi ville prøve holdningen — naturligvis, overraskelsernes tid er ikke forbi, det kunne jo være, at holdningen havde ændret sig, det har den altså ikke.

Jeg bemærkede, at ministeren — hvis svar jeg i øvrigt ene af alle de svar, jeg har fået, vil takke for — nævnte, at nogle af de forslag, SF her har fremsat, er forslag, som også regeringen fremsatte i sidste samling, men som dengang blev afvist. Jeg forstår på den socialdemokratiske ordfører, at når regeringen fremsætter de forslag, er det ikke overbudsforslag, men når socialistisk folkeparti gør det, er det overbudsforslag. På den måde kan man jo udmærket godt definere begrebet overbudsforslag, og hvis jeg må have lov til at tale rent ud: det er en gammel socialdemokratisk tradition at definere det på den måde.

Jeg bemærkede, at ministeren gav tilsagn om at ville drøfte vores forslag til ændring vedrørende § 53, stk. 3, og den efter vores opfattelse meget diskriminerende § 63. Jeg er godt klar over, at det også på disse punkter er meget svært at komme igennem med

noget som helst, fordi det er en udbredt opfattelse hos et flertal i denne sal, at der skal diskrimineres over for arbejdersiden på arbejdsmarkedet. Det ubegribelige er, at man fra socialdemokratisk side kan bare så meget som antyde — tænke — at forslag imod en sådan diskriminering skulle være overbudsforslag. Det kan da godt være, de forslag ikke bliver vedtaget, men vi får da aldrig nogen sinde lavet om på disse ting, hvis man indtager den holdning hos et af arbejderpartierne, at dette at argumentere mod de eksisterende forhold er udtryk for en slags overbudspolitik, det skal man afholde sig fra.

Det er tværtimod igennem en sådan holdning, at socialdemokratiet i vid udstrækning pådrager sig et medansvar for det politiske skifte, som er sket her i Danmark i de sidste 3-4 år. Jeg synes nok, man burde tage lære af det og tage disse spørgsmål op på en anden måde. Det synes jeg der var tegn til i det, man kom med fra regeringens side i sidste samling, men jeg synes så sandelig ikke, der er tegn til det i den reaktion, man får fra den socialdemokratiske ordfører, når der kommer forslag af den art, som her er kommet frem.

I virkeligheden var der kun ét eneste af de forslag, SF har stillet, som den socialdemokratiske ordfører afviste ud fra, hvad han kan betragte som saglige grunde. Det var vores forslag om ophævelse af 26 ugers reglen. Jeg er ikke enig med ham, men jeg erkender, det kan diskuteres. Man kan da godt anlægge det synspunkt, at det kan være et brud på forsikringsprincippet totalt at ophæve 26 ugers reglen. Alle de øvrige forslag blev blot fejlet til side med en bemærkning om, at her drejede det sig om overbud.

Jeg vil godt vende tilbage til spørgsmålet om 26 ugers reglen. Jeg erkender som sagt, at spørgsmålet kan diskuteres, men jeg tror ikke rigtig, at de arbejdere, som under den nuværende krise er blevet langvarigt arbejdsløse, som mister retten til arbejdsløshedsunderstøttelse, og som er nødt til at gå på socialkontoret, er særlig optaget af, om det er forsikringsprincippet eller et andet mærkværdigt princip, der skal regulere deres tilværelse. De er optaget af, at deres tilværelse sikres. Jeg synes egentlig også, det

[Gert Petersen.]

snarere var det, der burde beskæftige os, end teoretiske diskussioner om det ene og det andet princip.

Jeg kunne godt tænke mig at komme med en enkelt bemærkning til hr. Ninn-Hansen — hvis han ikke er til stede, vil det nok blive refereret til ham — jeg forstod nok, at diskussionen ikke optog ham så meget, for det var jo et slagsmål på venstrefløjen og ikke et spørgsmål om at sikre bedre vilkår for de 125.000, som i øjeblikket er arbejdsløse, og måske mange flere i løbet af vinteren.

Vi har vores diskussioner på venstrefløjen. Hr. Kurt Hansen og jeg har haft nogle diskussioner om dette forslag. Jeg må i øvrigt sige, at der er den helt klare forskel mellem det kommunistiske forslag og det forslag, vi har fremsat, at vi, som hr. Kurt Hansen påpegede, lægger et loft over understøttelsen svarende til gennemsnittet for faglærte arbejdere i hovedstadsområdet. Nu vel, vi har disse diskussioner, men hr. Ninn-Hansen skal ikke gøre sig noget håb om, at det er store og voldsomme diskussioner, som, hvis der kan banes vej for noget i dette ting med forbedring for de arbejdsløse, ville føre til en splittelse på venstrefløjen. Jeg tror egentlig nok, at splittelsen på højrefløjen er langt kraftigere end det, vi oplever på venstrefløjen. Jeg tror, vi har betydelig lettere ved at tale sammen, end man har på højrefløjen i dansk politik, og det er da en af de få opmuntrende ting i øjeblikket.

Når der er denne forskel, skyldes det, at vi har den betragtning, at det under alle omstændigheder er, jeg tror 4/5 af arbejdsløshedsunderstøttelsen, som betales som tilskud fra det offentlige. Hvem betaler til det offentlige? Det gør skatteyderne. Hvem er de fleste af skatteyderne? De er selv lønmodtagere. Vi ender altså meget nemt i, at arbejdsløshedsunderstøttelse er noget, hvor de lavtlønnede ovre i Vestjylland — for nu at tage dem, der findes også lavtlønnede mange andre steder — skal være med til at finansiere arbejdsløshedsunderstøttelse også for de højtlønnede. Derfor mener vi, at der er grænser for, hvor meget man kan byde disse lavtlønnede, at der også må være en indbygget solidaritet, og derfor sætter vi dette loft, som ligger langt højere end det, som gælder efter det forlig, der blev indgået af nogle partier her i forsommeren. det lig-

ger langt højere, men der er vitterlig tale om et loft. Vi har drøftet det meget indgående og anser det for rimeligt.

De øvrige forslag, som er stillet af kommunisterne, kan jeg fuldt ud tilslutte mig; de svarer i nogen grad til forslag, vi selv har stillet. Jeg tror ikke, at hr. Ninn-Hansen skal gøre sig håb om, at partierne på venstrefløjen vil slide sig selv op i indbyrdes slagsmål. Vi har vore diskussioner, men jeg tror hurtigt, vi kan blive enige om, at det først og fremmest er hr. Ninn-Hansen og de holdninger, som han er et udtryk for også i dette spørgsmål, som det for os gælder om at bekæmpe.

Jørgen Jensen (DKP):

Hr. Kurt Hansen nævnte, at der var mange andre spørgsmål i arbejdsløshedslovgivningen, som burde tages op, og det er vi enige om. Men vi har også den opfattelse, at der er nogle konkrete spørgsmål, som trænger sig på for de ledige, og det er også min opfattelse, at den debat, der har været, siden vi diskuterede det i foråret, har vist, at mange politikere, når de er ude omkring, har en helt anden opfattelse af tingene, end de har her.

Der er faldet adskillige udtalelser om, at de eksisterende tidsbegrænsninger måtte ændres, og at det var urimeligt, at man rent dækningsmæssigt ikke kunne få noget mere.

Jeg kan ikke lade være med at erindre hr. Bay om, at da vi var ude på B & W, da glædede jeg mig egentlig over, at man, da vi for en gangs skyld kom ned på gulvet og så problemerne, kunne erkende, hvor de i virkeligheden var. Jeg skal erindre hr. Bay om, at han derude sagde til arbejderne: jeg er glad for, at jeg har været her og har set, at man hellere vil arbejde end have understøttelse. Det blev sagt, fordi arbejderne derude sloges for at bevare deres arbejdsplads. Det synes jeg også man skal erindre sig, når man her taler om, hvad der ville ske, hvis man sikrede de ledige rimelige kår.

Må jeg også sige til hr. Ninn-Hansen — det har hr. Gert Petersen været inde på — at jeg ønsker sandelig ikke, det alene skal være et spørgsmål om venstrefløjen, men at ethvert folketingsmedlem har pligt til at rette op på disse problemer. Må jeg sige til arbejdsministerens svar, idet jeg takker for, at man vil gøre noget, at jeg tror, spørgsmå-

[Jørgen Jensen.]

let om 26 ugers reglen og den debat, der har været omkring den, har skabt så megen tvivl om viljen både hos regeringspartiet og hos andre politikere, at det er nødvendigt at få klargjort, både om man vil gøre noget, og hvornår man vil gøre noget. Jeg skal erindre om, at da regeringspartiet i foråret ikke havde vilje til at gøre noget, faldt der udtalelser om, at det jo ikke var rejst fra fagbevægelsens kompetente forsamlinger. Det fik jeg at vide så sent som i løbet af sommeren i en brevveksling. Det var vel rigtigt, men det var rejst fra de hundrede tusinde arbejdsløse, det var rejst fra fagforeninger. Men det er rigtigt, at i dag er det sådan, at de samvirkende arbejdsløsheds-kasser, at forbundene, at LO alle sammen har rejst krav om ændring af 26 ugers reglen, og så ville det også have været mere rimeligt, om man i stedet for en klar afvisning fra den socialdemokratiske ordfører om, at det vil man absolut ikke, selv havde taget initiativer til, ud over dette at man siger man vil forhandle det i et udvalg, at sige til dem, der er ramt af denne regel, at nu sætter vi ind for at forbedre det for jer.

Så er der de konkrete forslag fra DKP. Først spørgsmålet om fuld erstatning. Jeg tror, det er en nødvendig forudsætning ikke alene for de ledige, men også fordi det kan være med til at fastholde en købekraft, som kan sætte ind direkte imod den beskæftigelseskrise, vi har. Når man taler om overdækning, kan jeg ikke lade være med at erindre om mange af de andre problemer, som de ledige har, for det er ikke alene et økonomisk problem: det er nødvendigt at sige her igen, at vi har mellem hundrede og to hundrede tusinde arbejdsløse, at de arbejdsløse bliver udsat for en propaganda hver eneste dag. Der har lige været topmøde mellem de såkaldte regeringer fra de store industrilande. Hvad kunne man sige derfra? Man kunne sige, at krisen og arbejdsløsheden ikke kunne afskaffes, men ville fortsætte. Vi fik et septemberforlig, som yderligere forringede de arbejdende menneskers vilkår, som greb ind økonomisk og socialt på en lang række områder. Man sagde, det var for at gavne beskæftigelsen, men det gjorde det ikke. Økonomer og politikere siger næsten hver eneste dag, at vi kan forvente arbejdsløshed i 1976 og 1977.

Forstår man egentlig, hvad det betyder for dem, der går arbejdsløse? Det betyder ikke alene økonomiske problemer, det betyder også en utryghed, det betyder, at de arbejdsløse er angst for dagen i morgen. For de unge betyder det, at de ikke rigtig tror på, at de får brug for den uddannelse, de har fået, medens de kan huske den. Jeg ser hver eneste dag mennesker, som ikke kan betragtes som gamle, på et halvt hundrede år, men som frygter for, at de aldrig nogen sinde kommer i gang igen. Hvad er det egentlig for et samfund, som tillader sig at sætte 150.000 mennesker uden for fællesskabet og så oven i købet diskuterer, hvorvidt de har krav på fuld erstatning, diskuterer det alene som et økonomisk problem? Jeg vil sige, de skulle ikke alene have fuld erstatning, men når vi påtvinger dem alle de andre menneskelige problemer, skulle de så ikke have mere, sådan at de i hvert fald fik kompensation for alle de andre lidelser, vi påfører dem? Det ville vel være rimeligt, at vi sagde det til os selv, og derfor fatter jeg ikke, at man kan have den problemstilling, når vi taler om fuld erstatning.

180 dages reglen er der sagt meget om. Jeg tror, vi skal gøre os klart, at den skal ophæves, og det er da glædeligt, at alle her har givet udtryk for, at det vil man sætte ind for.

Så er der 26 ugers reglen. Man afviser skarpt fra socialdemokratiet — jeg er ikke forbavset over, at mange fra de borgerlige ville sige det — at ophæve denne regel helt. Man siger, det er for at bevare en tilknytning til arbejdsmarkedet. Ja men hvad er det egentlig taget for noget sludder i en situation, hvor vi ikke kan skaffe dem arbejde? Jeg kunne forstå, hvis det var en diskussion, vi førte på et tidspunkt, hvor der var mulighed for at sikre arbejde til alle. Men situationen er den, at vi ikke kan. Situationen er den, at regeringen og alle må erkende, at vi også får arbejdsløshed i 1976 og 1977. Det er nødvendigt at sige til dem, der er ledige: I behøver i hvert fald ikke at være utrygge for, at jeres understøttelse en dag er opbrugt. Det hjælper jo ikke, som man har gjort fra arbejdsministeriet, at sende cirkulærer ud om, at formidlingskontoret skal anvise dem arbejde først, der har gået længst ledige. Enhver ved jo, at arbejdsgiverne ikke retter sig efter noget sådant, og

[Jørgen Jensen.]

derfor er det nødvendigt at ophæve den helt. Men først og fremmest kan vi da også hilse med tilfredshed, hvis man vil være med til at sikre, at ingen bliver ramt af den. Det er det væsentlige og det afgørende, og kan man finde en anden form for det, vil jeg bare sige, at det haster.

Må jeg sige noget om § 64 om pensionisterne. Vi er også tilhængere af, at man får en lavere pensionsalder, ikke alene på grund af beskæftigelsessituationen, men også af menneskelige grunde.

Men det er jo ikke alene folkepensionister, der rammes af den paragraf. Jeg har tidligere nævnt eksempler på det, men jeg kan godt nævne det igen, og det er det, vi har fremhævet var meningen med den paragraf: jeg har personlig i den arbejdsløshedskasse, jeg har ansvaret for, flere, der har arbejde inden for letindustrien, f. eks. inden for skrivemaskine- og elektronikbranchen, folk, som er blevet skadet f. eks. ved trafikulykke eller børnelammelse, som fuldt ud, som der står i forslaget, var til rådighed for arbejdsmarkedet, men som, selv om de var det, kun får 78 dages understøttelse og derefter bliver kastet over på pension. Det kan være mennesker helt nede på nogle og tyve år. Derfor forstår jeg ikke, at man i regeringspartiet, hvor man godt ved dette, hvor man burde have et ansvar for det, ikke erkender, at her er det nødvendigt at sætte ind. Egentlig kan jeg give dem ret, der siger: ja men det var jo fremme for ikke så mange måneder siden, det er forkert, at man skal trække alt dette frem igen. Men jeg kan forsikre jer om, at vi vil trække det frem igen og igen, så længe der er arbejdsløse, så længe der er mennesker, der rammes af den politik, der har ført til arbejdsløsheden, så længe der er mennesker, som bliver ramt af de forhold, vi har nævnt i dette forslag.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen):

Der er enkelte udtalelser, som jeg synes det er rigtigt at knytte en kommentar til.

Først til fru Elsebeth Kock-Petersen, som sagde, at venstre ikke ønsker, understøttelsen skal stige stærkere end lønningerne. Jeg går ud fra, at fru Elsebeth Kock-Petersen er inspireret af den henvendelse, en række arbejdsgiverorganisationer for ganske kort tid siden sendte til mig. Jeg synes

egentlig, at det trænger til en lille uddybning.

Må jeg først sige, at så vidt man kan skønne — det er i alle tilfælde det almindelige indtryk af løndannelsen, som den har været det sidste år — er der sket en temmelig kraftig opbremsning i lønudviklingen. Det kan ikke dokumenteres helt statistisk, fordi disse oplysninger kommer lovlig sent, men det, man regner med, er, at den gennemsnitlige årlige lønstigning med det nuværende tempo udgør ca. 7 pct. Forholdet er det, som man vil vide, at arbejdsløshedsdagpengene reguleres i forhold til lønudviklingen for et år siden, og på dette tidspunkt var lønudviklingen ca. 20 pct. Det er klart, at konsekvensen heraf er, at de lediges dagpenge i dag vil stige hurtigere end lønningerne. Til gengæld vil dagpengene om et år stige langsomt, fordi lønudviklingen netop nu er temmelig afmattet. Men hvis der f. eks. om et år på ny er en stærkere udvikling, vil dagpengene til den tid stige langsommere end timelønnen. Det er simpelt hen et logisk resultat af, at dagpengene reguleres med et års efterslæb. Så vil jeg bare lige føje til, at problemet jo bliver mindre nu, idet de kommende ændringer i dagpengesatserne sker i forhold til lønudviklingen et halvt år tidligere og med de to årlige reguleringer.

Jeg kan i og for sig godt forstå den diskussion, der er omkring 26 ugers reglen, og jeg har også selv drøftet spørgsmålet med arbejdsløshedskassernes samvirke. Jeg tror ikke, det er klogt at afskaffe denne regel, men jeg tror, den bør lempes under de helt ekstraordinære arbejdsløshedsforhold, vi har i øjeblikket, og det er derfor, jeg har bedt det udvalg, som er nedsat, om at se nærmere på det.

Så sagde hr. Jørgen Jensen, at det cirkulære, jeg har sendt ud om en slags fortrinsret for dem, der enten var faldet for 26 ugers bestemmelsen eller stod umiddelbart forud for at ville falde for denne bestemmelse, ikke havde nogen virkning, fordi man ikke rettede sig efter det i arbejdsformidlingen. Det er ikke mit indtryk. Det er klart, at det måske ikke i alle tilfælde vil være muligt at give dem arbejde forud for andre, fordi der kræves ganske særlige kvalifikationer, en særlig uddannelse eller andre ting, som nogle af disse måske ikke opfylder, men

[Arbejdsministeren.]

bl. a. i forbindelse med beskæftigelsesarbejder og andre arbejder tror jeg nu nok der kommer en hel del i arbejde. Det er for mig at se endnu vigtigere end selve problematikken omkring 26 ugers reglen, at man sørger for at sikre, at de bevarer tilknytningen til arbejdsmarkedet, sørger for at sikre, at de får arbejde. Det lægger jeg megen vægt på, men som sagt har jeg givet udtryk for over for udvalget, at man bør behandle også dette spørgsmål.

Hr. Gert Petersen nævnte det loft, man havde lagt over dagpengesatsen, og socialdemokratiets ordfører blev skældt lidt ud — det vil han nok selv svare på, så det behøver jeg ikke gå nærmere ind på — om overbud. Det loft, man har lagt, er timelønnen i hovedstaden på 37,27 kr. fra den sidste statistik. Det vil altså betyde en forhøjelse på over 50 pct. af den nuværende dagpengesats. Jeg skal ikke betegne det som overbud, men jeg tror, at med den sammensætning, tinget har, er det temmelig urealistisk at komme med et forslag af denne karakter.

Kaj Poulsen (S):

Må jeg først stille et spørgsmål til fru Elsebeth Kock-Petersen: sidst, vi behandlede et lovforslag af denne art i folketinget, var det hr. Røtzler Møller, der dagen forud havde påstået, folk hellere vil være arbejdsløse end at have arbejde på grund af én for høj, som man kalder det, arbejdsløshedsunderstøttelse.

Jeg skal ikke bede fru Elsebeth Kock-Petersen om at dokumentere rigtigheden af denne påstand i dag — jeg fik den ikke dokumenteret sidste gang af hr. Røtzler Møller — men jeg vil bede fru Elsebeth Kock-Petersen om, når vi kommer i udvalget, at dokumentere den påstand. Vi har bedt om det i lange, lange tider. Det har bare været løse udtalelser og påstande, og dem må vi afvise. Det er ikke korrekt.

Må jeg så sige til hr. Gert Petersen, at når man nu snakker om, hvad der er overbudspolitik, og hvad der ikke er, så ville det være en fordel, om hr. Gert Petersen prøvede at høre efter, hvad jeg sagde i min ordførertale. Jeg henviste til en ordførertale, som jeg holdt den 27. maj, den står i Folketings Tidende 1974-75, 2. samling, sp. 5392. Deri dokumenterede jeg, hvad der er over-

budspolitik fra SF's side, og der er ikke alle de forslag med, som SF har stillet her. Jeg sluttede i øvrigt også mit indlæg med at sige, at vi ville se med milde øjne på de to punkter i SF's forslag, som vi mener der er grund til at gennemføre.

Må jeg så sige — og det skal også være til hr. Jørgen Jensen — at selvfølgelig er vi da mere interesseret i de arbejdsløses vilkår end i kun at se på principperne. Vi er fra socialdemokratiets side villige til at ændre 26 ugers reglen — det skal der ikke herske nogen tvivl om — og vi er enige, som hr. Jørgen Jensen sagde, med fagbevægelsen og med LO om, at den skal ændres. Det, jeg påpeger, er bare, at både kommunisterne og SF kører en helt sekterisk linje på dette område, og det er det, jeg tager afstand fra. Så synes jeg også, at den sekteriske linje kan komme til at skade arbejderbevægelsen, som jeg også sagde i mit oplæg. Det er da forbavsende, når vi lige har haft en debat forud for behandlingen af disse forslag, at det ikke er gået op for de to ordførere, hvad der er sagt i debatten om de andre forslag om, hvordan man fra højre side af denne sal vil angribe fagforeningernes ret til at have arbejdsløsheds-kasserne tilknyttet. Jeg synes, det er et meget farligt forslag, de to partier her fremsætter, og det er derfor, vi går imod dem.

Elsebeth Kock-Petersen (V):

Hvis hr. Kaj Poulsen havde hørt efter, hvad jeg sagde før, ville han have hørt, at der ikke deri lå nogen påstand. Der lå det i det — jeg kan godt sige det samme, som jeg sagde før — at når nogle arbejdslønninger er lavere end understøttelsen, kan det være vanskeligt for den arbejdsløse at se fordel i at arbejde. Heri ligger ikke nogen påstand. Heraf kan altså heller ikke udspringe noget krav om, at jeg skal dokumentere en påstand. Det var en opfattelse af, hvordan den menneskelige natur nu engang kan reagere i den konkrete situation.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg kunne tænke mig en dokumentation af, hvilke personer der får udbetalt mere i arbejdsløshedsunderstøttelse, end de får i lønninger.

(Kort bemærkning):

Elsebeth Kock-Petersen (V):

Jeg sagde i min ordførertale, at hvis der er tale om, at folk får en understøttelse, der er højere end den laveste arbejdsløn, så kan der være fare for, at de ikke føler det store incitament til at tage arbejde. Der er selvfølgelig tale om, at de mennesker, der får understøttelse, kun får 90 pct. af det, de tidligere har tjent, men det udelukker jo ingenlunde, at de kunne have mulighed for at få arbejde til en lavere løn end det, de rent faktisk får i arbejdsløshedsunderstøttelse.

Bay (FP):

Kun for at takke hr. Jørgen Jensen for, at han citerede mine udtalelser fra Burmeister & Wain. Han er den eneste, der har gjort det, men det skyldes måske, at Christiansborgs mure er endnu tykkere, for dér slipper der nemlig heller ikke noget ud fra.

Men hr. Jørgen Jensen citerede mig kun halvt. Jeg vil gerne her sige, at jeg takkede arbejderne på Burmeister & Wain, fordi de havde hjulpet mig med at ramme en tyk pæl igennem den myte, at arbejderne hellere vil have understøttelse, end de vil have arbejde. Det vidnede en kamp, som arbejderne førte for at bevare deres virksomhed, ikke om. Når jeg nu tilsyneladende tager afstand fra at forbedre de arbejdsløses kår, er det, fordi jeg netop har indtryk af, at vi ved at gøre dem ret meget bedre kunne ødelægge de unge, som går lige fra skolen ud og bliver arbejdsløse og i øvrigt griner tykt ad deres kammerater, der står og pukler på arbejdspladsen for ikke ret meget mere, end de selv får for at gå ledige. Det er en meget, meget dårlig udvikling, og den må vi ikke gøre værre, end den er. Det, vi virkelig skal sætte ind på, er simpelt hen at afskaffe arbejdsløsheden, og det skal der helt andre midler til. Det så jeg gerne de to forslagsstileres partier ville medvirke noget mere til.

Kurt Hansen (VS):

Ja, det kunne vi måske gøre ved at begynde at nedlægge nogle universitetscentre og fyre nogle offentligt ansatte og sådan noget. Det er selvfølgelig denne mirakelkur, der i enhver situation gives, når man skal diskutere, hvordan man kommer af med arbejdsløsheden.

Til hr. Bay vil jeg i øvrigt godt sige: nu

synes jeg lige, vi må have udpenslet denne selvmodsigelse, at på den ene side har hr. Bay udtalt sig om, hvordan nogle arbejdere på en stor arbejdsplads kæmper for stadig væk at kunne beholde deres arbejde, på den anden side ville en gennemførelse af det, som er indbygget i disse forslag, betyde, at incitamentet til at arbejde var fjernet. Hvor ligger grænsen? Hvor ligger grænsen for virkelig at sætte hårdt ind på flere forskellige områder på den arbejdsplads, man er ansat på, for at bevare den, for stadig væk at have arbejde, og så til ikke at ville have noget som helst arbejde, fordi der nu er blevet så stor en dækning for det, at det slet ikke kan betale sig? Nu synes jeg, vi må have selvmodsigelsen frem, vi må have at vide, hvor grænsen går. Det synes jeg i hvert fald hr. Bay skylder os, for vi kan tage det højtideligt, som man i øvrigt går og slynger om sig med, når man er ude at snakke med folk på arbejdspladserne.

Hvad angår det, som hr. Ninn-Hansen sagde om diskussionen på venstrefløjen og om, at vi nu skulle ligge og overbyde hinanden om forskellige ting, er det rigtigt, som det har været fremført, at vi tager nogle store og omfattende diskussioner, som mange gange kan fremstå, som om vi ikke kan tåle synet af hinanden. Vi tager nogle diskussioner omkring nogle helt andre ting end det, man i øvrigt diskuterer i folketinget: vi diskuterer samfundsudvikling, vi diskuterer, hvordan vi skal søge at forme fremtidens samfund. Vi diskuterer mere end tekniske skatteskalaer, om det er overbudspolitik, og om der er nogle tekniske problemer i forbindelse med dele af et forslag. Det er netop cementerende for udviklingen. Det kan socialdemokratiet og de øvrige borgerlige partier hygge sig med, så kan det se ud, som om de er enige eller uenige, det er for mig at se mindre væsentligt. Men når vi diskuterer på den måde, som vi gør, er det, fordi vi mener, at vi kun kan nå frem til nogle resultater og nogle afklaringer, hvis vi diskuterer principielt. Men samtidig med de diskussioner må vi igennem konkret samarbejde på de punkter, vi kan blive enige om, prøve at støtte alle de forslag, der blot er med til at bringe arbejderklassen, lønmodtagerne, lønarbejderne, et lille skridt fremad, give dem lidt bedre vilkår og muligheder i det hele taget i samfundet. Det er vi natur-

[Kurt Hansen.]

ligvis enige om; om det så kun er med millimeterskridt, vi går frem og indtager nogle bastioner, skal vi naturligvis stå sammen om det, og så kan vi i øvrigt slå hinanden indbyrdes oven i hovedet; det gør vi også.

Gert Petersen (SF):

For mit vedkommende vil der nu ikke være tale om at slå nogen oven i hovedet, men et venskabeligt klap til hr. Kaj Poulsen kan jeg altså ikke afstå fra, for nu fik jeg ydermere at vide, at ikke alene er der tale om overbud i det forslag, vi har stillet, det er oven i købet også meget farligt. Jeg erkender, at det er beklageligt at optage tingets tid med det, men det er ikke mig, der har startet denne diskussion, og jeg er ærlig talt nysgerrig efter at høre, hvori denne enorme fare består.

Hvis vi går det forslag igennem og tager hovedpunkterne, ja, så har vi altså stillet et forslag om fuld dækning for tabt arbejdsfortjeneste, dog med et loft. Ministeren sagde herfra, at han ikke ville kalde det overbud, men ville kalde det urealistisk, og det vil jeg godt give ministeren ret i, for det viser sig af den diskussion, der føres her, at det ikke er realistisk. Men så må det også stå klart for befolkningen, og man bør bidrage til, at det kommer til at stå klart for befolkningen, at det ikke er realistisk, fordi der er et flertal i denne sal, som åbenbart ønsker, at de arbejdsløse skal have væsentlig ringere kår end dem, der er i arbejde, uanset at vi har en paragraf i den danske grundlov, hvorefter dette selvsamme folketing, dette selvsamme flertal er forpligtet til at stræbe efter, at der er fuld beskæftigelse for alle arbejdsduelige borgere i dette land. Det får vi sat projektøren på igennem en diskussion som denne.

Et andet hovedpunkt er ophævelsen af 180 dages reglen. Nå ja, det har ministeren givet udtryk for at også han var interesseret i, og det arbejder man med i det udvalg, som tre partier har nedsat.

Så er der spørgsmålet om 26 ugers reglen, hvor vi åbenbart nok ikke kan komme så vidt i farlighed, som hr. Kaj Poulsen mente, men hvor jeg har indtryk af, at man fra ministerens side og nu også i anden omgang fra hr. Kaj Poulsens side er indstillet på en lempelse i hvert fald. Det er da altid noget, det er da altid et fremskridt.

Så er der spørgsmålet om folk, der mister arbejdsløshedsunderstøttelse, fordi kolleger er ude i en strejkekonflikt. Dér forstod jeg på arbejdsministeren, at han var indstillet på at tage det problem op. Det er jo en fuldkommen urimelig tilstand, der eksisterer i øjeblikket — det burde vi dog kunne blive enige om — og jeg er tilfreds med, at man vil arbejde med det spørgsmål, altså at der ikke var tale om nogen total afvisning af det synspunkt, vi har ført frem, om at man bør få gjort op med den tilstand.

Så er der en række forslag til ændring af § 63, som er ganske vidtgående. Jeg må sige, at hvis jeg skulle have beskyldt dette forslag for overbud på det ene eller det andet punkt, var det såmænd nærmere omkring § 63, men netop her sagde ministeren, at det ville han godt være med til at se på — jeg er godt klar over, at det ikke er noget tilsagn, men det er i hvert fald en mere positiv holdning end til visse af de andre punkter — og hr. Kaj Poulsen sagde nogenlunde det samme.

Som følge deraf forstår jeg simpelt hen ikke, hvordan hr. Kaj Poulsen kan betegne det forslag, vi har fremsat, som helhed som ikke alene overbud, men også meget farligt. Det er det, jeg har villet benytte min tale-tid her i anden og sidste omgang til at få frem. Jeg må sige til hr. Kaj Poulsen, at vel fordi det skal høre med i billedet, når man kommer med noget fra SF's side eller fra partier til venstre for socialdemokratiet, som vedrører arbejdsmarkedet, så skal de have én over fingrene, og så må den saglige argumentation glide i baggrunden. Nu vil jeg prøve på at hive den frem igen, og jeg opdager, at hr. Kaj Poulsen ikke rigtig havde noget at have den arrogante tone i, som han anvendte i første omgang.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg skal forsøge at gøre det kort, de to forslag er jo identiske på nogle områder, og hr. Gert Petersen har svaret på noget af det. Jeg vil da ønske for hr. Bay, at man nu udefra citerer det, som hr. Bay sagde, for det var i virkeligheden, at de arbejdere, som har organisationer, klubber og fagforeninger, der gør dem stærke nok til at gå til modangreb mod arbejdsløsheden, i og for sig er respektable, og at det er de unge, som måske rammes hårdest, ikke alene øjeblikkelig,

[Jørgen Jensen.]

men også på længere sigt, man nu vil lægge for had, at det nu er dem, der ødelægges, dem, der misbruger og griner ad dem, der arbejder, når de selv kan få understøttelse. Det synes jeg man skulle fortælle til offentligheden er hr. Bays opfattelse, når man skal dele de arbejdsløse op, det var da meget interessant at få at vide.

Må jeg så sige til arbejdsministeren, at jeg ved ikke, om det var mig, der fortalte mig, eller om det var en fejlhøring, men jeg mente i hvert fald ikke, det var arbejdsformidlingskontorerne, der ikke rettede sig efter cirkulærer, men at det var arbejdsgiverne, som ikke var villige til at tage den tilbudte arbejdskraft. Det hænger også noget sammen med vor stilling til 26 ugers bestemmelsen, når vi siger, den helt skal væk, for det, vi ønsker, er at fjerne utrygheden for dem, der går langvarigt arbejdsløse. Så kan man sige, man ikke vil have den helt væk, men jeg tror, at selv om man siger 3 eller 4 år i stedet for de ordninger, som er i dag, kan utrygheden ligge der. Vi har jo tidligere i vor arbejdsløshedslovgivning haft andre formuleringer, jeg kan bare nævne, at vi jo tidligere i forbindelse med efteruddannelse havde en regel om, at når arbejdsløsheden var over en vis procent, var der mulighed for at få visse tilskud. Det, vi ønsker kontant, er, at ingen, der er arbejdsløs på grund af den nuværende krisetilstand, skal gå med den utryghed, og så er det hverken 3, 4 eller et andet antal år. Det hjælper ikke noget at sige til dem, der i dag rammes af arbejdsløshed, så længe den har det omfang, så længe samfundet ikke kan anvise dem andet arbejde — og kendsgerningen er jo, at uanset om vi tager akademikere eller arbejdere, om vi tager faglærte eller ufaglærte, kvinder eller mænd, så er der arbejdsløse alle vegne — at de skal omskoles, at der er nogle, som skal være arbejdsløse. Derfor siger vi: helt væk med de tidsbegrænsninger.

Så er der spørgsmålet om det sekteriske og hr. Gert Petersen, der var inde på farligheden i forslaget, men jeg vil godt tage noget andet op, og det er: hvordan afviser vi de borgerlige angreb? Vi er i en krisesituation for det kapitalistiske system, det, som forsvares af de borgerlige partier, hvor de ikke kan klare deres problemer, hvor det skaber

arbejdsløshed og tilbageslag. Vi har set en række angreb på de sociale ordninger herhjemme, og vi hører reaktionær tale hver eneste dag. I den situation burde arbejderklassen være i modoffensiven, men det er, ligesom man trækker sig tilbage og vil forsvare. Jeg tror kun, vi kan vise dem tilbage ved, at vi fremholder de krav, vi mener der er rigtige, og går til modoffensiv. Derfor synes jeg også, det er rigtigt, at vi stiller de forslag og heller ikke er bange for at sige, at det er vores principielle opfattelse, at ingen bør gå arbejdsløs og at, de som rammes af arbejdsløshed, i hvert fald ikke skal have nogen som helst utryghed over for morgendagen hverken økonomisk eller menneskeligt.

(Kort bemærkning).

Bay (FP):

Jeg har ikke spor imod, at mine ord om de unge også kommer ud, for heldigvis er der betydelig flere unge, der arbejder, end der er arbejdsløse.

Så skal jeg lige sige til hr. Kurt Hansens udtalelser om, at jeg bevægede mig i to lejre, alt afhængende af, hvor jeg var: ude på Burmeister & Wain udtrykte jeg sympati for de arbejdere, der kæmpede så hårdt for at bevare deres arbejdsplads. Ja, det betyder ikke, at jeg ikke har medlidenhed med og sympati for de mennesker, der på grund af systemet er blevet arbejdsløse. Jeg vil gerne have lov at fortælle, at jeg er jo så gammel, at jeg oplevede 1930ernes krise, og at jeg i 8 år i træk her i København var arbejdsløs 4-5 måneder hver vinter, og da fik jeg mindre end en fjerdedel af en ugeløn; det er bedre at sige det på den måde, så kan man bedre regne forskellen ud, end hvis jeg havde sagt det i kroner og øre. Jeg ønsker ikke, at det skal være sådan. Det var for dårligt dengang, men mulighederne var sikkert ikke større og anderledes, men jeg ønsker ikke at medvirke til, at der slet ingen forskel er i indtægten for dem, der går arbejdsløse, og dem, der arbejder, for der skabes noget usundt ved det, og der er noget usundt i gang. Men jeg vil gerne her også sige, sådan at det kan forstås: de, der bærer sig forkert ad i de lejre, udgør ikke større procenttal end alle andre grupper i Danmark, hvor der også er ringe mennesker, der bærer sig for-

[Bay.]

kert ad og udnytter en situation. Procenten er ikke stor, men den er der, og vi må ikke gøre den større.

Formanden:

Jeg henstiller, man samler sine bemærkninger om de forslag, der er til behandling.

(Kort bemærkning).

Kurt Hansen (VS):

Det er lige til hr. Bay, for at tingene ikke skal blive fordrejet. Det, jeg sagde, var ikke, at hr. Bay udtalte sig modstridende, når han var forskellige steder. Det var helt klart, at hr. Bay fra denne talerstol i sit forrige indlæg gav udtryk for to forskelligeartede synspunkter, klart tog stilling til, at han synes, at det, der skete ude på B & W, hvor arbejderne forsøgte at tage nogle initiativer, som kunne redde deres arbejdsplads, var godt og prisværdigt. Det blev sagt på B & W, og det er sagt her; jeg siger ikke, at hr. Bay skifter opfattelse, når han står på B & W og her, men jeg siger, at selvmodsigelsen kommer ind dér, hvor man på den ene side støtter, at arbejderne kæmper meget hårdt for at bevare deres arbejdsplads, og på den anden side siger, at de bliver snyltere, asociale, og hvad ved jeg, hvis arbejdsløshedsunderstøttelsen blev hævet en smule. Jeg spørger bare: hvor ligger grænsen? Hvor langt kan den grænse hæves, så de ikke bliver snyltere? Det er det, jeg godt vil have svar på. Det nytter ikke noget at snakke udenom mer.

(Kort bemærkning).

Poul Dam (SF):

Hr. Bay talte om erfaringerne fra 1930erne, og jeg er derfor nødt til at gøre den historiske bemærkning, at netop erfaringerne fra 1930erne medførte, at man under krigen i England fremførte tanken om fuld løn til arbejdsløse, og at denne tanke kom ind i dansk politik i sommeren 1945 for 30 år siden i Dansk Samlings program. Det er altså en gammel tanke baseret netop på erfaringerne fra 1930erne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagenes overgang til anden (for forslaget til folketings beslutnings vedkommende sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslagene henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Det er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget, statsrevisor Kjeld Wamberg har meddelt mig, at han med udgangen af december 1975 ønsker at nedlægge sit hverv som statsrevisor.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Undervisningsudv. (21/11 75):

Udtræder: Arnfast

Nyt medlem: Tønnesen

Forsvarsudvalget (21/11 75):

Udtræder: Arnfast

Nyt medlem: Tønnesen

Boligudvalget (21/11 75):

Udtræder: Arnfast

Nyt medlem: Tønnesen

Udv. ang. kommuneskat f. Grønland (21/11 75):

Udtræder: Arnfast

Nyt medlem: Tønnesen

Valutaudvalget (21/11 75):

Udtræder: Arnfast

Nyt medlem: Tønnesen

Det udenrigspolit. nævn (21/11 75):

Udtræder: Arnfast

Ny stedf.: Tønnesen

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 25. november kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om tilskud til dræning.

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om administration af Det europæiske økonomiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for frugt og gartneriprodukter m. v.

3) *Anden behandling af:*

Forslag til næringslov.

4) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af de bornholmske primærkommuner [af Arentoft m. fl.].

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om et finansieringsinstitut for hoteller m. v.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om skoleskibsafgift.

7) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af lov om avancestop og prisdæmpende aftaler [af Haunstrup Clemmensen m. fl.].

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste formanden til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 13.59.